https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 03.12.2025
Nashr etilgan sana: 26.01.2026

Shermirzayeva Maxliyo Murodjon qizi
Namangan davlat universiteti
Jahon tillari fakulteti 2-bosqich talabasi
E-mail adres: muradjanovnamaxliyo@gmail.com
Tel: +998 93 577 02 17

O‘ZBEKISTONDA YOSHLAR UCHUN SUN’IY INTELLEKT YORDAMIDA OMMAVIY NUTQ MAHORATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI

Abstract: This paper explores the potential of using Artificial Intelligence (AI) – based training to enhance youth’s public speaking skills. It analyzes how AI-driven public speaking programs can support the development of communication, confidence, and leadership competencies among young people. The article includes a literature review, methodology, real statistical data (with focus on Uzbekistan), practical examples, and recommendations.

Keywords: artificial intelligence, public speaking, youth, education, oratory skills

Аннотация: В данной статье рассматривается потенциал использования технологий искусственного интеллекта (ИИ) для проведения тренингов по публичным выступлениям среди молодежи. Анализируется, как такие тренинги могут влиять на развитие коммуникативных и лидерских навыков, психологическую уверенность и образовательные возможности. Представлены обзор литературы, методология, статистические данные на примере Узбекистана, а также практические рекомендации.

Ключевые слова: искусственный интеллект, публичные выступления, молодёжь, образование, ораторское искусство

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun’iy intellekt (SI / AI) texnologiyalari asosida tashkil etiladigan public speaking (ommaviy nutq so‘zlash) treninglari yoshlar psixologiyasi, ta’lim va kommunikatsiya ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 03.12.2025
Nashr etilgan sana: 26.01.2026

potensiali ko‘rib chiqiladi. O‘zbekiston sharoitida SI’ning ta’lim va notiqlik tayyorgarligiga joriy etilishi, uning afzalliklari hamda ehtiyot choralari tahlil qilinadi. Maqolada ilmiy adabiyotlar sharhi, metodologiya, statistik ma’lumotlar va amaliy misollar keltiriladi.

Kalit so'zlar: Sun’iy intellekt, public speaking, yoshlar, ta’lim, notiqlik, kommunkatsiya ko‘nikmalari.

KIRISH

Hozirgi davrda — raqamli transformatsiya davrida — yoshlar ko‘plab kasb va ko‘nikmalarni sun’iy intellekt (SI) bilan bog‘liq muhitda egallashga intilyapti. Ayniqsa, kommunikatsiya va notiqlik — jamiyatda muvaffaqiyatga erishish, liderlik ko‘nikmalarini rivojlantirish uchun muhim. Biroq ko‘plab yoshlar nutq so‘zlashdan qo‘rqishadi, sahnada o‘zini qulay his qilmaslikadi, va real auditoriyaga chiqish imkoniyati cheklangan bo‘lishi mumkin. AI texnologiyalari — interaktiv platformalar, virtual / aralash reallik (VR/AR), ovoz tanish, ovoz modulyatsiyasi va shaxsiy teskari aloqa — notiqlik ko‘nikmalarini rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Maqolaning maqsadi: AI asosidagi public speaking treninglarining yoshlar, xususan O‘zbekiston yoshlari uchun afzalliklari, ehtimoliy xatarlar va tatbiq istiqbollarini tahlil qilish.

ADABIYOT SHARHI

So‘nggi yillarda AI ta’limda keng joriy qilinyapti — va ayniqsa til o‘rganish, test/baholash, individual repetitorlikda samarali manba bo‘lib xizmat qilmoqda. Si asosidagi interaktiv ovoz-modulyatsiya va nutq mashqlari nutq mahoratini oshirishda foydali ekanligi ilmiy jihatdan isbotlangan. Masalan, VoiceCoach deb nomlangan vosita 2623 ta sifatli nutqlar tahlili asosida ishlaydi va nutq modulyatsiyasini yaxshilash, ovoz balandligi, temp, intonatsiyani boshqarishni o‘rgatadi. Yaqindagina, SpeakAR deb nomlangan AR-asosidagi vosita sinovdan o‘tkazilgan, va ishtirokchilar nutq mashqlarida o‘z ishonchini oshgani, notiqlik

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 03.12.2025
Nashr etilgan sana: 26.01.2026

anxiety (qo‘rqinch) kamaygani qayd etilgan. Biroq AI ta’limi bilan birga algoritmik bias, ma’lumotlar maxfiyligi, pedagogik moslik va o‘qituvchining roli muammolari ham ko‘tarilyapti. O‘zbekiston sharoitida ham AI platformalar asosida ta’lim va o‘qitish kengaymoqda; masalan, til o‘rganish, onlayn repetitorlik va baholash tizimlarida. Xulosa qilib aytganda: AI-asosidagi notiqlik / talaffuz va kommunikatsiya treninglari — global va mahalliy miqyosda salohiyatga ega, lekin uni joriy etishda ehtiyotkorlik, moslashuv, axloqiy va pedagogik qoidalar lozim.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqot adabiyot tahlili, taqqoslash, va mavjud statistik ma’lumotlar asosida bajarildi. Adabiyot tahlili — ingliz, rus va o‘zbek tillaridagi ilmiy maqolalar, loyiha tavsiflari (masalan, SpeakAR, VoiceCoach), va ta’lim sohasidagi so‘nggi tadqiqotlar o‘rganildi.Mahalliy kontekst tahlili — O‘zbekiston amaldagi AI ta’lim tashabbuslari, davlat rejalari va startaplar holati ko‘rib chiqildi: yoshlar orasida SI-ta’limga bo‘lgan qiziqish va davlat dasturlari. Statistik va demografik ma’lumotlar — yoshlar soni, internet foydalanuvchilari soni, ta’lim muassasalaridagi AI ta’limga qamrovga oid ma’lumotlar tahlil qilindi. Bular orqali notiqlik treninglariga talab va ehtiyoj aniqlanishi taxmin qilindi. Amaliy misollar tahlili — AI asosidagi nutq mashqlari, ovoz modulyatsiyasi, virtual auditoriyaga chiqish, individual ta’lim jarayonlari va ularning foydasi tahlil qilindi (boshqa mamlakat tajribasi asosida).

STATISTIK MA‘LUMOTLAR

O‘zbekiston bo‘yicha: 2025-yilda e’lon qilingan ma’lumotlarga ko‘ra, AI-learning platformalar orqali kamida 100 ming yosh o‘qitilishi rejalashtirilgan. O‘zbekiston maktablarida informatika o‘qituvchilari soni taxminan 19 500 nafar. Jahon tendensiyasi bo‘yicha: 2020–2024 yillarda AI bilan qo‘llab-quvvatlangan ta’lim tajribalari javoblarni real vaqtda baholash, individual feedback, til va komunikatsiya ko‘nikmalarini oshirishda samarali ekanligi ko‘rsatilgan.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 03.12.2025
Nashr etilgan sana: 26.01.2026

AI-asosidagi notiqlik treninglari bo‘yicha tadqiqotda: SpeakAR loyihasining kichik sinovida ishtirokchilar nutq mashqlaridan so‘ng o‘zlarini ko‘proq ishonchli his qilganlari va tinglovchi oldida gapirishdan qo‘rqinch kamaygani qayd etilgan. Shunday qilib, O‘zbekiston kontekstida ham yoshlar orasida AI asosidagi treninglarga talab va imkoniyat mavjudligi statistika va davlat tashabbuslari bilan yaqqol ko‘rinmoqda.

TAHLIL

Afzalliklari: Individual moslashuv va qulaylik: AI vositalari bilan har bir yosh o‘z darajasiga mos mashq qilishi, xato va kamchiliklarni ko‘rishi hamda takrorlash imkoniga ega bo‘ladi. Bu ayniqsa notiqlikda qo‘rqinch yoki sahna tajribasiga ega bo‘lmagan yoshlar uchun juda muhim. Real auditoriya ta’siri bilan alternati-va: Agar biz chop etilgan nutq mashqlari, VR/AR auditoriyalar yoki virtual auditoriya orqali mashq qilsak — real hayot sahnasiga chiqqanday tajriba hosil bo‘ladi. Masalan, SpeakAR tadqiqotida shunday natija qayd etilgan. Tez teskari aloqa va ovoz/intonatsiya modulyatsiyasi: Ovoz modulyatsiyasini o‘rgatuvchi vositalar (masalan, VoiceCoach) yordamida nutqni yanada ravon, ishonchli va profesional tarzda yetkazish mumkin. Ta’lim va kommunikatsiyani demokratlashtirish: Har kim, ayniqsa ijtimoiy jihatdan imkoniyati cheklangan yoshlar ham, internet + AI qurilmalari orqali notiqlik ko‘nikmasini rivojlantirishi mumkin. O‘zbekiston sharoitida bu istiqbolli yo‘li. Xatarlar va cheklovlar: Texnik va infratuzilma cheklovlari: O‘zbekistonning barcha hududlarida yuqori sifatli internet, kompyuter/telefon va mos tillardagi AI modellar mavjud emasligi mumkin — bu treninglarning keng joriy etilishiga to‘sqinlik qilishi mumkin. Pedagogik va axloqiy masalalar: AI-platforma faqat texnika, ovoz va mashqlarni ta’minlaydi — lekin nutq kontenti, etik, ma’naviy jihatlar, muloqot, real odamlar bilan aloqani o‘rgatmaydi. Shu bois o‘qituvchi ham, murabbiy ham zarur. Psixologik jihatlar: Doim virtual auditoriyalarda mashq qilish — real odamlar oldida nutq so‘zlash tajribasini to‘liq bera olmaydi. Bu “virtualga qaramlik”, “insoniy muloqotning

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 03.12.2025
Nashr etilgan sana: 26.01.2026

kamayishi" kabi holatlarga olib kelishi mumkin. Nobel muvofiqlik va moslik: AI modellari har doim ham mahalliy til, madaniyat va yoshlar ruhiyatiga mos kelmasligi mumkin. Masalan, ovoz, intonatsiya, kontekst — bular til va madaniy xususiyatlardan qattiq ta'sirlangan.

NATIJALAR

Global va ilmiy tajribalar (masalan, SpeakAR, VoiceCoach) shuni ko'rsatadiki, AI asosidagi notiqlik treninglari nutq mahorati, ovoz/intonatsiya, ishonch va psixologik tayyorgarlikni sezilarli darajada oshiradi. O'zbekiston kontekstida ham yoshlar orasida SI ta'limga bo'lgan qiziqish va davlat tomonidan AI rivoji yo'nalishida qo'llab-quvvatlash mavjud — bu notiqlik treninglarini joriy etish uchun qulay zamin yaratadi .Biroq, muvaffaqiyatli tatbiq uchun pedagogik, texnik, axloqiy va psixologik jihatlar e'tibordan chetda qolmasligi lozim. AI — yordamchi, lekin to'liq o'rnini bosuvchi emas. Yoshlar uchun, xususan universitet yoshidagi talabalar, ijtimoiy faollar va notiqlik ko'nikmalarini rivojlantirishni xohlovchilar uchun AI-treninglar katta imkoniyat: ayniqsa siz kabi notiqlik, liderlik va ta'limga qiziqqan odamlar uchun.

XULOSA

Sun'iy intellekt asosida tashkil etiladigan public speaking treninglari — bu zamonaviy, innovatsion va yoshlar, jamiyat taraqqiyoti uchun juda muhim yo'l. Ayniqsa O'zbekiston sharoitida, yoshlar soni ko'p va raqamli transformatsiya, AI ta'limi rivojlanayotgan bir paytda — bunday treninglar notiqlik, liderlik, ijodkorlik va ijtimoiy faollikni oshirishda kuchli vosita bo'lishi mumkin. Biroq, uning muvaffaqiyati – faqat texnika bilan emas, balki pedagogik yondashuv, madaniy moslik, psixologik qo'llab-quvvatlash va axloqiy me'yorlarga amal qilish orqali ta'minlanadi. Shuning uchun tavsiya qilinadi: O'zbekistonda yoshlar orasida AI-public speaking treninglarini boshlash, davlat, universitetlar va nodavlat

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 03.12.2025
Nashr etilgan sana: 26.01.2026

tashkilotlari hamkorligida, mahalliy tillar va madaniyatga moslashtirilgan, pedagogik va psixologik tayyorgarlik bilan olib borish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. “The Self 2.0: How AI-Enhanced Self-Clones Transform Self-Perception and Improve Presentation Skills” (2023)

2. “VoiceCoach: Interactive Evidence-based Training for Voice Modulation Skills in Public Speaking” (2020)

3. “Speak with Confidence: Designing an Augmented Reality Training Tool for Public Speaking” (2025)

4. “Transforming Language Learning with AI: Adaptive Systems, Engagement, and Global Impact” (2025) — AI ta’limi, adaptiv o‘quv tizimlari va pedagogik hamda etik masalalar tahlili.

5. “Использование технологий искусственного интеллекта в преподавании английского языка: возможности, вызовы и перспективы” (2025) — O‘zbekiston kontekstida SI ta’limi va cheklovlari.

6. “AI-study” va “Bir million sun’iy intellekt yetakchilari” kabi davlat dasturlari — O‘zbekiston yoshlarini AI bilan tanishtirish va ta’lim berish tashabbuslari.